

Literatura ACTA MEDICINAE 15/2021 Praktický lékař

- 2 **Zobrazovací metody v 21. století**
doc. MUDr. Andrea Burgetová, Ph.D. | doc. MUDr. Ing. Lukáš Lambert, Ph.D. Radiodiagnostická klinika, 1. LF UK a VFN, Praha
- 2 **Praktičtí lékaři v pandemii za hranicemi svých kompetencí – příběh venkovského lékaře**
MUDr. David Halata všeobecný praktický lékař, Hošťálková
- 2 **Opioidy a léčba bolesti**
doc. MUDr. Jiří Kozák Ph.D. Centrum pro léčení a výzkum bolestivých stavů při Klinice rehabilitace a tělovýchovného lékařství 2. LF UK a FN v Motole, Praha
- 3 **Dexibuprofén: farmakológia, terapeutické použitie a bezpečnosť**
PharmDr. Andrea Gažová, PhD. Ústav farmakológie a klinickej farmakológie, LF Univerzity Komenského, Bratislava
prof. PharmDr. Ján Kyselovič, CSc. V. interná klinika, LF Univerzity Komenského, Bratislava
- 3 **Poruchy chování u adolescentů a jejich prognóza v dospělosti**
MUDr. Pavel Theiner, Ph.D. Psychiatrická klinika FN a LF MU Brno
- 3 **Životně důležitý vitamin B₁₂**
prof. MUDr. Milan Kvapil, CSc., MBA Interní klinika FN v Motole a 2. LF UK, Praha
MUDr. Martina Nováková Centrum následné péče FN v Motole, Praha
prof. MUDr. Richard Česka, CSc. Centrum preventivní kardiologie III. interní kliniky 1. LF UK a VFN, Praha
- 3 **Magnézium**
doc. PharmDr. Andrea Gažová, PhD. Ústav farmakológie a klinickej farmakológie, LF Univerzity Komenského, Bratislava
prof. PharmDr. Ján Kyselovič, CSc. V. interná klinika, LF Univerzity Komenského, Bratislava
- 4 **MAFLD alebo NAFLD a prínosy esenciálnych fosfolipidov v ich liečbe**
doc. MUDr. Peter Minárik, PhD., MSc. Biomedicínske centrum, Slovenská akadémia vied; Onkologický ústav sv. Alžbety, II. Rádiologická klinika LFUK a OÚSA, Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Bratislava
- 4 **Podpurná léčba vápníkem a vitaminem D (cholecalciferolem) při prevenci a léčbě osteoporózy**
MUDr. Zdeněk Fojtík, Ph.D. Revmatologická ambulance, Interní hematologická a onkologická klinika, FN Brno a LF MU, Brno
- 4 **Jsme připraveni na chřipku v sezóně 2021/2022?**
prof. MUDr. Petr Pazdiora, CSc. Ústav epidemiologie LF v Plzni, UK
- 4 **Valsartan: možnosti preskripce v ordinaci praktického lékaře**
MUDr. Zdeněk Ramík | prof. MUDr. Jan Václavík, Ph.D., FESC Interní a kardiologická klinika Fakultní nemocnice Ostrava, LF Ostravské Univerzity, LF Univerzity Palackého, Olomouc
- 5 **Výhody antihypertenzní kombináční terapie při užití fixní kombinace perindoprilu a indapamidu – kazuistika**
MUDr. Karel Vykoupil Centrum pro hypertenzi, I. interní klinika – kardiologická, FN a LF UP, Olomouc
- 5 **Ambulantní monitorování krevního tlaku – tipy pro praktické lékaře**
doc. MUDr. Ondřej Petrák, Ph.D. Centrum pro výzkum, diagnostiku a léčbu arteriální hypertenze, III. interní klinika – klinika endokrinologie a metabolismu VFN a 1. LF UK, Praha
- 5 **Statiny a ezetimib**
MUDr. Zdeněk Hamouz Eamed, s. r. o., ordinace praktického lékaře, Poliklinika Chomutov
- 5 **Proč stále čekáme, když řešení známe? Novinky v léčbě hypertenze v roce 2021**
MUDr. Petra Vysočanová
- 6 **Léčba akutního průjmu pomocí tanátu želatiny v ordinaci infektologa – kazuistiky**
MUDr. Radka Jančová Infekční oddělení Uherskohradištské nemocnice, a. s., Uherské Hradiště
- 6 **V případech chronické kopřivky s projevy systémového zánětu a bolestí kostí může jít o syndrom Schnitzlerové**
prof. MUDr. Zdeněk Adam, CSc. | prof. MUDr. Luděk Pour, Ph.D. | prof. MUDr. Marta Krejčí, Ph.D. |
MUDr. Andrea Křivanová, Ph.D. | MUDr. Zdeněk Král, CSc. Interní hematologická a onkologická klinika LF MU a FN Brno
MUDr. Zuzana Adamová, Ph.D. Chirurgické oddělení nemocnice Vsetín

Zobrazovací metody v 21. století

doc. MUDr. Andrea Burgetová, Ph.D. | doc. MUDr. Ing. Lukáš Lambert, Ph.D. Radiodiagnostická klinika, 1. LF UK a VFN, Praha

- 1 Gocht, H.: *Die Röntgen-Literatur*. Stuttgart, Enke Verlag, 1921.
- 2 Oficiální výsledky Národního programu screeningu karcinomu prsu za rok 2018. Praha, MZ ČR a ÚZIS, 2020. Dostupné z: <https://www.nzlp.cz/doporuceny-zdroj/58-oficialni-vysledky-narodniho-programu-screeningu-karcinomu-prsu-za-rok-2018>, vyhledáno 29. 7. 2021.
- 3 Hounsfield, G. N.: Computed medical imaging. Nobel lecture, December 8, 1979. *J Comput Assist Tomogr*, 1980, 4, s. 665–674.
- 4 Balter, S. – Zanzonico, P. – Reiss, G. R. – Moses, J. W.: Radiation is not the only risk. *AJR Am J Roentgenol*, 2011, 196, s. 762–767.
- 5 Masjedi, H., et al.: European trends in radiology: investigating factors affecting the number of examinations and the effective dose. *La radiologia medica*, 2020, 125, s. 296–305.
- 6 Brenner, D. J. – Hall, E. J.: Computed tomography – an increasing source of radiation exposure. *N Engl J Med*, 2007, 357, s. 2277–2284.
- 7 Lewis, M. A. – Edyvean, S.: Patient dose reduction in CT. *Br J Radiol*, 2005, 78, s. 880–883.
- 8 Lambert, L. – Ourednické, P., et al.: Sub-milli Sievert ultra low-dose CT colonography with iterative model reconstruction technique. *Peer J*, 2016, 4, s. e1883.
- 9 Agarwal, R. – Bergey, M. – Sonnad, S., et al.: In patient CT and MRI utilization: trends in the academic hospital setting. *J Am Coll Radiol*, 2010, 7, s. 949–955.
- 10 Malone, J. F.: New ethical issues for radiation protection in diagnostic radiology. *Radiation Protection Dosimetry*, 2008, 129, s. 6–12.
- 11 Salerno, S. – Laghi, A. – Cantone, M.-C., et al.: Overdiagnosis and overimaging: an ethical issue for radiological protection. *Radiol Med*, 2019, 124, s. 714–720.
- 12 Lambert, L. – Foltan, O. – Briza, J., et al.: Growing number of emergency cranial CTs in patients with head injury not justified by their clinical need. *Wien Klin Wochenschr*, 2017, 129, s. 159–163.
- 13 Berlin, L.: Medical errors, malpractice, and defensive medicine: an ill-fated triad. *Diagnosis*, 2017, 4, s. 133–139.
- 14 Osti, M. – Steyrer, J.: A perspective on the health care expenditures for defensive medicine. *Eur J Health Econ*, 2017, 18, s. 399–404.
- 15 lyengar, R. – Winkels, J. L. – Smith, C. M., et al.: The effect of financial incentives on patient decisions to undergo low-value head computed tomography scans. *Acad Emerg Med*, 2019, 26, s. 1117–1124.
- 16 Vandersteegen, T. – Marneffe, W. – Cleemput, I., et al.: The determinants of defensive medicine practices in Belgium. *Health Econ Policy Law*, 2017, 12, s. 363–386.
- 17 Bruno, M. A. – Petscavage, T. J. – Abujudeh, H. H.: Communicating uncertainty in the radiology report. *AJR Am J Roentgenol*, 2017, 209, s. 1006–1008.
- 18 Ptáček, R. – Bartůněk, P.: *Naděje v medicíně*. Praha, Grada, 2020.
- 19 Kalash, R. S. – Lakshmanan, V. K. – Cho, C. S., et al.: *Theranostics*. Norwich, NY, USA, William Andrew, 2016.
- 20 Dowsett, D. – Kenny, P. A. – Johnston, R. E.: *The Physics of Diagnostic Imaging*. Boca Raton, Miami, FL, CRC Press, 2006.
- 21 Merriam-Webster: *Artificial Intelligence*. Springfield, MA, Merriam-Webster, Inc., 2017. Dostupné z: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/artificial%20intelligence>, vyhledáno 3. 8. 2021.
- 22 Ranschaert, E. R. – Duerinckx, A. J. – Algra, P. R., et al.: Advantages, Challenges, and Risks of Artificial Intelligence for Radiologists. In: *Ranschaert, E. R., Morozov, S. – Algra, P. R. Artificial Intelligence in Medical Imaging*. Cham, Springer, 2019, s. 329–346.
- 23 Jha, S. – Topol, E. J.: Adapting to artificial intelligence: radiologists and pathologists as information specialists. *JAMA*, 2016, 316, s. 2353–2354.
- 24 Obermeyer, Z. – Emanuel, E. J.: Predicting the future – big data, machine learning, and clinical medicine. *N Engl J Med*, 2016, 375, s. 1216–1219.
- 25 Jang, S. – Graffy, P. M. – Ziemlewicz, T. J., et al.: Opportunistic osteoporosis screening at routine abdominal and thoracic CT: Normative L1 trabecular attenuation values in more than 20 000 adults. *Radiology*, 2019, 291, s. 360–367.
- 26 Weiss, J. – Hoffmann, U. – Aerts, H. J. W. L.: Artificial intelligence-derived imaging biomarkers to improve population health. *Lancet Digit Health*, 2020, 2, s. e154–e155.
- 27 Thon, A. – Teichgräber, U. – Tennstedt-Schenk, C., et al.: Computer aided detection in prostate cancer diagnostics: A promising alternative to biopsy? A retrospective study from 104 lesions with histological ground truth. *PLoS One*, 2017, 12, s. e0185995.
- 28 Ahmed, M. – Najmul Islam, A. K. M.: Deep learning: hope or hype. *Ann Data Sci*, 2020, 7, s. 427–432.
- 29 King, B. F. Jr.: Artificial intelligence and radiology: what will the future hold? *J Am Coll Radiol*, 2018, 15, s. 501–503.

Praktičtí lékaři v pandemii za hranicemi svých kompetencí – příběh venkovského lékaře

MUDr. David Halata všeobecný praktický lékař, Hošťálková

- 1 World Health Organization. Regional Office for the Western Pacific (2020). Role of primary care in the COVID-19 response. Manila: WHO Regional Office for the Western Pacific. Dostupné z: <https://apps.who.int/iris/handle/10665/331921>, vyhledáno 14. 9. 2021.
- 2 Seifert, B., et al.: Optimalizace klinických přístupů k pacientům s onemocněním COVID-19 v primární péči. *Čas Lék Čes*, 2021, 160, s. 119–125.
- 3 OECD/European Observatory on Health Systems and Policies (2019), Česko: zdravotní profil země 2019, State of Health in the EU, OECD Publishing, Paris/European Observatory on Health Systems and Policies, Brussels.
- 4 Bělobrádek, J. – Šídlo, L. – Javorská, K. – Halata, D.: (2021): Urban or rural GP? In the Czech Republic it is not just distances that matter. *Acta Medica*, 2021, 64, s. 15–21.
- 5 Šlegerová, L. – Michenka, P. – Kočí, M.: Medici 2020 – Kompetence a preference. Dostupné z: https://www.mladilekari.cz/v2017/wp-content/uploads/2020/11/Mladi_Leckari_Medici_2020_Kompetence_a_preference.pdf, vyhledáno 14. 9. 2021.
- 6 Strategie rámec rozvoje péče o zdraví v České republice do roku 2030. Reforma primární péče. 2019. Ministerstvo zdravotnictví, www.mzcr.cz.
- 7 Mucha, C. – Býma, S. – Šonka, P., et al.: Telemedicina. Doporučený diagnostický a terapeutický postup pro všeobecné praktické lékaře 2020. Společnost všeobecného lékařství ČLS JEP, s. 1–15. Dostupné z: <https://www.svl.cz/files/Doporucene-postupy/2020/DP-Telemedicina.pdf>, vyhledáno 23. 8. 2021.
- 8 Chorin, E. – Padegimas, A. – Havakuk, O., et al.: Assessment of respiratory distress by the Roth score. *Clin Cardiol*, 2016, 39, s. 636–639.
- 9 Karagöz, A. – Sağlam, C. – Demirbaş, H. B., et al.: Accuracy of bedside lung ultrasound as a rapid triage tool for suspected COVID-19 cases. *Ultrasound Q*, 2020, 36, s. 339–344.
- 10 Zanforlin, A. – Strapazzon, G. – Falk, M., et al.: Lung ultrasound in the emergency department for early identification of COVID-19 pneumonia. *Respiration*, 2021, 100, s. 145–153.
- 11 Gargani, L. – Soliman-Aboumarie, H. – Volpicelli, G., et al.: Why, when, and how to use lung ultrasound during the COVID-19 pandemic: Enthusiasm and caution. *Eur Heart J Cardiovasc Imaging*, 2020, 21, s. 941–948.
- 12 Bekgoz, B. – Kilicaslan, I. – Bildik, F., et al.: BLUE protocol ultrasonography in Emergency Department patients presenting with acute dyspnea. *Am J Emerg Med*, 2019, 37, s. 2020–2027.
- 13 Alzahrani, S. A. – Al-Salamah, M. A. – Al-Madani, W. H., et al.: Systematic review and meta-analysis for the use of ultrasound versus radiology in diagnosing of pneumonia. *Crit Ultrasound J*, 2017, 9, s. 6.
- 14 Ye, X. – Xiao, H. – Chen, B., et al.: Accuracy of lung ultrasonography versus chest radiography for the diagnosis of adult community-acquired pneumonia: Review of the literature and meta-analysis. *PLoS One*, 2015, 10, s. 1–9.
- 15 Seifert, B. – Bezdičková, L. – Mucha, C., et al.: *Pandemie infekce COVID-19 a primární péče. Doporučené diagnostické a terapeutické postupy pro všeobecné praktické lékaře*. Společnost všeobecného lékařství ČLS JEP, 23. 11. 2020. Dostupné z: <https://www.svl.cz/stahnout-soubor/dp-pandemie-2020-12-02>, vyhledáno 14. 9. 2021.
- 16 Covid-19: diagnostika a léčba mimo nemocnice. Doporučený postup. Společnost všeobecného lékařství ČLS JEP, 11. 3. 2021. Dostupné z: <https://www.infekce.cz/Covid2019/MimoNemocnice-0321.pdf>, vyhledáno 14. 9. 2021.
- 17 Kudela, O. – Skácel, Z. – Pekárek, Z., et al.: Ambulantní péče o nemocné s covid-19. Stručný poziciční dokument ČPFS ČLS JEP. Česká pneumologická a fizeologická společnost ČLS JEP, duben 2021. Dostupné z: www.pneumologie.cz/upload/1619183495.8491.doc, vyhledáno 14. 9. 2021.
- 18 ČSTH. Antitrombotická profylaxe u nemocných s covid-19. Doporučený postup. Česká společnost pro trombózu a hemostázu ČLS JEP, 13. 11. 2020. Dostupné z: https://csth.cz/wp-content/uploads/2020/11/COVID_tromboprofylaxe_doporucenec3%AD_CSTH_final_2020-11-13.pdf, vyhledáno 14. 9. 2021.
- 19 Marek, Š. – Chrdle, A. – Husa, P., et al.: Covid-19: diagnostika a léčba. Doporučený postup. Společnost infekčního lékařství ČLS JEP, 19. 4. 2021. Dostupné z: www.infekce.cz/Covid2019/DPcovid-19_SIL_0421.pdf, vyhledáno 14. 9. 2021.

Opioidy a léčba bolesti

doc. MUDr. Jiří Kozák Ph.D. Centrum pro léčení a výzkum bolestivých stavů při Klinice rehabilitace a tělovýchovného lékařství

2. LF UK a FN v Motole, Praha

- 1 Ballantyne, J. C. – Shin, N. S.: Efficacy of opioids for chronic pain: a review of the evidence. *Clin J Pain*, 2008, 24, s. 469–478.
- 2 Chou, R. – Fanciullo, G. J. – Fine, P. G., et al.: Clinical guidelines for the use of chronic opioid therapy in chronic noncancer pain. *Clin J Pain*, 2009, 10, s. 113–130.
- 3 Department of Veterans Affairs Veterans Health Administration: Pain Management: VHA Directive 2009-053. VHA, Washington DC, 2009. www.shapslaw.com.
- 4 Dobscha, S. K. – Morasco, B. J. – Duckart, J. P., et al.: Correlates of prescription opioid use in veterans with persistent pain. *Clin J Pain*, 2013, 29, s. 102–108.
- 5 Edlund, M. J. – Martin, B. C. – Devries, A., et al.: Trends in use of opioids for chronic noncancer pain among individuals with mental health and substance use disorders: the TROUP study. *Clin J Pain*, 2010, 26, s. 1–8.
- 6 Fraenkel, L. – Falzer, P. – Fried, T., et al.: Measuring pain impact versus pain severity using a numeric rating scale. *J Gen Intern Med*, 2012, 27, s. 555–560.
- 7 Henry, S. G. – Wilsey, B. L. – Melnikow, J., et al.: Dose escalation during the first year of long-term opioid therapy for chronic pain. *Pain Med*, 2015, 16, s. 733–744.
- 8 Mularski, R. A. – White-Chu, F. – Overbay, D., et al.: Measuring pain as the 5th vital sign does not improve quality of pain management. *J Gen Intern Med*, 2006, 21, s. 607–612.
- 9 Nesměrák, K.: Historie analgetik. *Bolest*, 2016, 19, s. 103–112.
- 10 Sullivan, M. D. – Ballantyne, J. C.: Must we reduce pain intensity to treat chronic pain? *Pain*, 2016, 157, s. 65–69.
- 11 Sullivan, M. D. – Howe, C. Q.: Opioid therapy for chronic pain in the United States: promises and perils. *Pain*, 2013, 154, suppl. 1, s. 94–100.
- 12 Turner, B. J. – Liang, Y.: Drug overdose in a retrospective cohort with non-cancer pain treated with opioids, antidepressants, and/or sedative – hypnotics: interactions with mental health disorders. *J Gen Intern Med*, 2015.
- 13 World Health Organization – Expert Committee on Cancer Pain Relief and Active Supportive Care: *Cancer Pain Relief*. WHO, Ženeva, 1986.
- 14 Kozák, J. – Lejčko, J. – Vrba, I.: *Opioidy*. 2021, Maxdorf, Praha, s. 55–59.

Dexibuprofén: farmakológia, terapeutické použitie a bezpečnosť

PharmDr. Andrea Gažová, PhD. Ústav farmakológie a klinickej farmakológie, LF Univerzity Komenského, Bratislava

prof. PharmDr. Ján Kyselovič, CSc. V. interná klinika, LF Univerzity Komenského, Bratislava

- 1 Dionne, R. A. – McCullagh, L.: Enhanced analgesia and suppression of plasma β -endorphin by the S(+)-isomer of ibuprofen. *Clin Pharmacol Ther*, 1998, 63, s. 694–701.
- 2 Evans, A. M.: Comparative pharmacology of S(+)-ibuprofen and (R)-ibuprofen. *Clinical Rheumatology*, 2001, 20, s. 9–14.
- 3 Gažová, A. – Hák, M. – Martuliak, I. – Kyselovič, J.: Pokrok v technológii – inovácia liečiva a jej prínos pre pacienta. *MEDICUS news*, 2020, 2, s. 73–74.
- 4 Gliszczynska, A. – Sánchez-López, E.: Dexibuprofen therapeutic advances: prodrugs and nanotechnological formulations. *Pharmaceutics*, 2021, 13, s. 414.
- 5 Harnsen, B. – Leysens, T.: Enabling enantiopurity: combining racemization and dual-drug co-crystal resolution. *Cryst Growth Des*, 2018, 18, s. 3654–3660.
- 6 Hawel, R. – Klein, G. – Mitterhuber, J., et al.: A double-blind study to compare the efficacy and tolerance of dexibuprofen 900 mg with diclofenac sodium in patients with painful osteoarthritis of the knee. *Wien Klin Wochenschr*, 1997, 109, s. 53–59.
- 7 Chcabra, N. – Madan, L. A. – Padmanabhan, D.: A review of drug isomerism and its significance. *Int J Appl Basic Med Res*, 2013, 3, s. 16–18.
- 8 Kähler, S., et al.: Dexibuprofen: pharmacology, therapeutic uses and safety. *Inflammo pharmacology*, 2003, 11, s. 371–383.
- 9 Phelps, W.: Overview on clinical data of dexibuprofen. *Clinical Rheumatology*, 2001, 20, s. 15–21.
- 10 Summary of Product Characteristics (SmPC) Iborex, 07/2021.
- 11 Trung, T. Q. – Kim, J. M. – Kim, K. H.: Preparative method of R(-)-ibuprofen by diastereomer crystallization. *Arch Pharm Res*, 2006, 29, s. 108–111.
- 12 Zamani, O. – Böttcher, E. – Rieger, J. D., et al.: Comparison of safety, efficacy and tolerability of dexibuprofen and ibuprofen in the treatment of osteoarthritis of the hip or knee. *Wien Klin Wochenschr*, 2014, 126, s. 368–375.

Poruchy chování u adolescentů a jejich prognóza v dospělosti

MUDr. Pavel Theiner, Ph.D. Psychiatrická klinika FN a LF MU Brno

- 1 MKN-10, 2021. ÚZIS, dostupné z: <https://mkn10.uzis.cz/prohlizec/F91>, vyhledáno 5. 10. 2021.
- 2 American Psychiatric Association: *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders*. 2013, American Psychiatric Association, Arlington, VA.
- 3 JM Rey's IACAPAP e-Textbook of Child and Adolescent Mental Health. International Association for Child and Adolescent Psychiatry and Allied Professions (IACAPAP). Dostupné z: <https://iacapap.org/english/>, vyhledáno 10. 10. 2021.
- 4 Kim-Cohen, J. – Caspi, A. – Taylor, A., et al.: MAOA, early adversity, and gene-environment interaction predicting children's mental health: New evidence and a metaanalysis. *Molecular Psychiatry*, 2006, 11, s. 903–913.
- 5 Jiang, Y. – Gao, Y. – Dong, D., et al.: Structural abnormalities in adolescents with conduct disorder and high versus low callous emotional traits. *Eur Child Adolesc Psychiatry*, 11. 10. 2021, doi: 10.1007/s00787-021-01890-8.
- 6 Fairchild, G. – Sully, K. – Passamonti, L., et al.: Neuroanatomical markers of familial risk in adolescents with conduct disorder and their unaffected relatives. *Psychol Med*, 2021, s. 1–11.
- 7 Dodge, K. A.: Social-cognitive mechanisms in the development of conduct disorder and depression. In: Porter, L. W. – Rosenweig, M. R. (eds.): *Annual Review of Psychology*, 1993, 44, s. 559–584.
- 8 Calin, O. D. – Muscalu, M. – Macovei, S. C.: Perspectives in treatment of conduct disorder in children and adolescents. *Romanian Journal of Child*, 2014, 2, s. 10–14.
- 9 Shaw, D. S.: Future directions for research on the development and prevention of early conduct problems. *J Clin Child Adolesc Psychol*, 2013, 42, s. 418–428.
- 10 Martin, A.: Lewis's child and adolescent psychiatry: A comprehensive textbook. 2014, Lippincott Williams & Wilkins.
- 11 Bansal, P. S. – Waschbusch, D. A. – Haas, S. M., et al.: Effects of intensive behavioral treatment for children with varying levels of conduct problems and callous-unemotional traits. *Behav Ther*, 2019, 50, s. 1–14.
- 12 Khan, S. – Down, J. – Aouira, N., et al.: Current pharmacotherapy options for conduct disorders in adolescents and children. *Expert Opinion Pharmacother*, 2019, 20, s. 571–583.
- 13 Sentse, M. – Kretschmer, T. – Haan, A., et al.: Conduct problem trajectories between age 4 and 17 and their association with behavioral adjustment in emerging adulthood. *J Youth*, 2017, 46, s. 1633–1642.
- 14 Diaz, A. P. – Svob, C. – Zhao, R., et al.: Adult outcomes of childhood disruptive disorders in offspring of depressed and healthy parents. *J Affect Disord*, 2019, 244, s. 107–112.

Životně důležitý vitamin B₁₂

prof. MUDr. Milan Kvapil, CSc., MBA Interní klinika FN v Motole a 2. LF UK, Praha

MUDr. Martina Nováková Centrum následné péče FN v Motole, Praha

prof. MUDr. Richard Češka, CSc. Centrum preventivní kardiologie III. interní kliniky 1. LF UK a VFN, Praha

- 1 Andrés, E. – Loukili, N. H. – Noel, E., et al.: Vitamin B₁₂ (cobalamin) deficiency in elderly patients. *CMAJ*, 2004, 171, s. 251–259.
- 2 Herbert, V.: Staging vitamin B₁₂ (cobalamin) status in vegetarians. *Am J Clin Nutr*, 1994, 59, suppl. 5, s. 1213S–1222S.
- 3 Pawlak, R. – Parrott, S. J. – Raj, S., et al.: How prevalent is vitamin B₁₂ deficiency among vegetarians? *Nutr Rev*, 2013, 71, s. 110–117.
- 4 Dali-Youcef, N. – Andrés, E.: An update on cobalamin deficiency in adults. *QJM*, 2009, 102, s. 17–28.
- 5 Berlin, H. – Berlin, R. – Brante, G.: Oral treatment of pernicious anemia with high doses of vitamin B₁₂ without intrinsic factor. *Acta Med Scand*, 1968, 184, s. 247–258.
- 6 Eussen, S. J. – de Groot, L. C. – Clarke, R., et al.: Oral cyanocobalamin supplementation in older people with vitamin B₁₂ deficiency: a dose-finding trial. *Arch Intern Med*, 2005, 165, s. 1167–1172.
- 7 Bolaman, Z. – Kadikoylu, G. – Yukselen, V., et al.: Oral versus intramuscular cobalamin treatment in megaloblastic anemia: a single-center, prospective, randomized, open-label study. *Clin Ther*, 2003, 25, s. 3124–3134.
- 8 Castelli, M. C. – Friedman, K. – Sherry, J., et al.: Comparing the efficacy and tolerability of a new daily oral vitamin B₁₂ formulation and intermittent intramuscular vitamin B₁₂ in normalizing low cobalamin levels: a randomized, open-label, parallel-group study. *Clin Ther*, 2011, 33, s. 358–371.e2.
- 9 SPC vitamin B₁₂ gamma, www.sukl.cz.
- 10 Chan, C. Q. – Low, L. L. – Lee, K. H.: Oral vitamin B₁₂ replacement for the treatment of pernicious anemia. *Front Med*, 2016, 3, s. 38.

Magnézium

doc. PharmDr. Andrea Gažová, PhD. Ústav farmakológie a klinickej farmakológie, LF Univerzity Komenského, Bratislava

prof. PharmDr. Ján Kyselovič, CSc. V. interná klinika, LF Univerzity Komenského, Bratislava

- 1 Jackuliak, P. – Gažová, A.: Široké aspekty využitia vitamínu D3 v dnešnej medicíne. PRIMARY-KON II 2019. Dostupné z: <https://www.eduprofi-pharm.sk/seminare/primary-kon-2019-ii>, vyhledané 22. 9. 2021.
- 2 Gažová, A.: Suplementácia magnézia, glukózová homeostáza a inzulínová senzitivita. *Interná Med*, 2020, 20, s. 135–138.
- 3 Gažová, A. – Kyselovič, J.: Superiorita suplementácie kombináciou magnézia s pyridoxínom v ťažkých až extrémne ťažkých stresových situáciách. *PHARMA tribune*, 2020, 2, s. 50–51.
- 4 Kyselovič, J. – Gažová, A.: Magnézium. *Medikom*, 2017, 7, s. 40–42.
- 5 Fulop, T.: Hypomagnesémia. Medscape. Dostupné z: <https://emedicine.medscape.com/article/2038394-overview>, vyhledané 22. 9. 2021.
- 6 Abbott, L. – Nadler, J. – Rude, R. K.: Magnesium deficiency in alcoholism: Possible contribution to osteoporosis and cardiovascular disease in alcoholics. *Alcohol Clin Exp Res*, 1994, 18, s. 1976–1982.
- 7 de Baaij, J. H. – Hoenderop, J. G. – Bindels, R. J.: Magnesium in man: implications for health and disease. *Physiol Rev*, 2015, 95, s. 1–46.
- 8 Knoers, N. V.: Inherited forms of renal hypomagnesemia: an update. *Pediatr Nephrol*, 2009, 24, s. 697–705.
- 9 Murata, T. – Dietrich, H. H. – Horiuchi, T., et al.: Mechanisms of magnesium-induced vasodilation in cerebral penetrating arterioles. *Neuroscience research*, 2016, 107, s. 57–62.
- 10 Ma, J. – Folsom, A. R. – Melnick, S. L., et al.: Associations of serum and dietary magnesium with cardiovascular disease, hypertension, diabetes, insulin, and carotid arterial wall thickness: The ARIC study. Atherosclerosis Risk in Community Study. *J Clin Epidemiol*, 1995, 48, s. 927–940.
- 11 Lee, S. – Park, H. K. – Son, S. P., et al.: Effects of oral magnesium supplementation on insulin sensitivity and blood pressure in normo-magnesium nondiabetic overweight Korean adults. *Nutr Metab Cardiovasc Dis*, 2009, 19, s. 781–788.
- 12 Kostov, K.: Effects of magnesium deficiency on mechanisms of insulin resistance in type 2 diabetes: focusing on the processes of insulin secretion and signaling. *Int J Mol Sci*, 2019, 20, s. 1351.
- 13 How to identify, understand and manage your stress. 2013, s. 1–30. Dostupné z: <http://www.mas.org.uk/uploads/artlib/bupa-stress-guide.pdf>, vyhledané 22. 9. 2021.
- 14 Aikawa, J. K.: Effects of pyridoxine and desoxyypyridoxine on magnesium metabolism in the rabbit. *Proc Soc Exp Biol Med*, 1960, 104, s. 461–463.

MAFLD alebo NAFLD a prínosy esenciálnych fosfolipidov v ich liečbe

doc. MUDr. Peter Minárik, PhD., MSc. Biomedicínske centrum, Slovenská akadémia vied; Onkologický ústav sv. Alžbety, II. Rádiologická klinika LFUK a OÚSA, Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Bratislava

- Cairns, S. R. – Peters, T. J.: Biochemical analysis of hepatic lipid in alcoholic and diabetic and control subjects. *Clin Sci*, 1983, 65, s. 645–652.
- Angulo, P.: Epidemiology: nonalcoholic fatty liver disease. *Aliment Pharmacol Ther*, 2007, 25, s. 883–889.
- Sanyal, A. J.: NASH: A global health problem. *Hepatology*, 2011, 41, s. 670–674.
- Marino, L. – Jornayvaz, F. R.: Endocrine causes of nonalcoholic fatty liver disease. *World J Gastroenterol*, 2015, 21, s. 11053–11076.
- Schattenberg, J. M.: Nicht-alkoholische Fettleber (NAFLD) und nicht-alkoholische Steatohepatitis (NASH): Pathophysiologie und Ernährungsaspekte. *Ernährungs Umschau*, 2015, 2, s. M92–M100.
- Fouad, Y. – Waked, I. – Bollipo, S., et al.: What's in a name? Renaming NAFLD to MAFLD. *Liver International*, 2020, 40, s. 1254–1261.
- Jackiewicz, M. F., et al.: From Nonalcoholic Fatty Liver Disease (NAFLD) to Metabolic Dysfunction Associated Fatty Liver Disease (MAFLD) New terminology in pediatric patients as a step in good scientific direction? *J Clin Med*, 2021, 10, s. 924.
- Gundermann, K. J. – Kuenker, A. – Kuntz, E., et al.: Activity of essential phospholipids (EPL) from soybean in liver diseases. *Pharmacol Rep*, 2011, 63, s. 643–659.
- Hussein, J. S.: Cell membrane fatty acids and health. *Int J Pharm Pharmaceut Sci*, 2013, 5, s. 38–46.
- Gundermann, K. J. – Gundermann, S. – Drozdik, M., et al.: Essential phospholipids in fatty liver: a scientific update. *Clin Exp Gastroenterol*, 2016, 9, s. 105–117.
- Dajani, A. I. M. – Abu Hammour, M. A. – Zakaria, M. A., et al.: Essential phospholipids as a supportive adjunct in the management of patients with NAFLD. *Arab J Gastroenterol*, 2015, 16, s. 99–104.
- Lieber, C. S., et al.: Phosphatidylcholine protects against fibrosis and cirrhosis in the baboon. *Gastroenterology*, 1994, 106, s. 152–159.
- Gundermann, K. J., et al.: Activity of essential phospholipids (EPL) from soybean in liver diseases. *Pharmacol Rep*, 2011, 63, s. 643–659.
- Prof. Stefano Fiorucci, Università Degli Studi Di Perugia, prednáška, 2021.
- Flisiak-Jackiewicz, M. – Bobrus-Chociej, A. – Wasilewska, N. – Lebsztein, D. M.: From nonalcoholic fatty liver disease (NAFLD) to metabolic dysfunction-associated fatty liver disease (MAFLD)—new terminology in pediatric patients as a step in good scientific direction? *J Clin Med*, 2021, 10, s. 924. <https://doi.org/10.3390/jcm10050924>.

Podpúrná liečba vápníkom a vitamínom D (cholekaliferolem) pri prevencii a liečbe osteoporózy

MUDr. Zdeněk Fojtík, Ph.D. Revmatologická ambulance, Interní hematologická a onkologická klinika, FN Brno a LF MU, Brno

- Harvey, N. C. – Biver, E. – Kaufman, J. M., et al.: The role of calcium supplementation in healthy musculoskeletal ageing: An Experts consensus meeting of the European Society for Clinical and Economic Aspects of Osteoporosis, Osteoarthritis and Musculoskeletal Diseases (ESCEO) and the International Foundation for Osteoporosis (IOF). *Osteoporos Int*, 2017, 28, s. 447–462.
- Cummings, S. R. – Melton, L. J.: Epidemiology and outcomes of osteoporotic fractures. *Lancet*, 2002, 359, s. 1761–1767.
- Lonnroos, E. – Kautiainen, H. – Karppi, P., et al.: Incidence of second hip fractures. A population-based study. *Osteoporos Int*, 2007, 18, s. 1279–1285.
- Schuit, S. C. – van der Klift, M. – Weel, A. E., et al.: Fracture incidence and association with bone mineral density in elderly men and women: the Rotterdam Study. *Bone*, 2004, 34, s. 195–202.
- Tang, B. M. – Eslick, G. D. – Nowson, C., et al.: Use of calcium or calcium in combination with vitamin D supplementation to prevent fractures and bone loss in people aged 50 years and older: a metaanalysis. *Lancet*, 2007, 370, s. 657–666.
- Bolland, M. J. – Leung, W. – Tai, V., et al.: Calcium take and risk of fracture: systematic review. *BMJ*, 2015, 351, s. h4580.
- Harvey, N. C. – Biver, E. – Kaufman, J. M., et al.: The role of calcium supplementation in healthy musculoskeletal ageing: An Experts consensus meeting of the European Society for Clinical and Economic Aspects of Osteoporosis, Osteoarthritis and Musculoskeletal Diseases (ESCEO) and the International Foundation for Osteoporosis (IOF). *Osteoporos Int*, 2017, 28, s. 447–462.
- Weaver, C. M. – Alexander, D. D. – Boushey, C. J., et al.: Calcium plus vitamin D supplementation and risk of fractures: an updated metaanalysis from the National Osteoporosis Foundation. *Osteoporos Int*, 2016, 27, s. 367–376.
- Dai, Z. – McKenzie, J. E. – McDonald, S., et al.: Assessment of the methods used to develop vitamin D and calcium recommendations – a systematic review of bone health guidelines. *Nutrients*, 2021, 13, s. 2423.
- Hulshinsky, K.: Heilung von rachitis durch künstlich hohen-sonne. *Deut Med Wochenscher*, 1919, 45, s. 712–713.
- Steenbock, H.: US Patent Number 1680818 (application, 1924; issued 1928).
- Deluca, H. F.: History of the discovery of vitamin D and its active metabolites. *Bonekey Rep*, 2014, 3, s. 479.
- Pérez-López, F. R. – Chedraui, P. – Pilz, S.: Vitamin D supplementation after the menopause. *Ther Adv Endocrinol Metab*, 2020, 11, s. 1–13.
- Cashman, K. D. – Dowling, K. G. – Skrabakova, Z., et al.: Vitamin D deficiency in Europe: pandemic? *Am J Clin Nutrition*, 2016, 103, s. 1033–1044.
- Gallagher, J. C. – Sai, A. – Templin, T., et al.: Dose response to vitamin D supplementation in postmenopausal women: a randomized trial. *An Int Med*, 2012, 156, s. 425–437.
- Beaudart, C. – Buckinx, F. – Rabenda, V., et al.: The effects of vitamin D on skeletal muscles strength, muscle mass, and muscle power: a systematic review and metaanalysis of randomized controlled trials. *J Clin Endocrinol Metab*, 2014, 99, s. 4336–4345.
- Bischoff – Ferrari, H. A. – Willett, W. C. – Orav, E. J., et al.: A pooled analysis of vitamin D dose requirements for fracture prevention. *New Eng J Med*, 2012, 367, s. 40–49.
- Bouillon, R. – van Schoor, N. M. – Gielen, E., et al.: Optimal vitamin D status: a critical analysis on the basis of evidence-based medicine. *J Clin Endocrinol Metab*, 2013, 98, s. E1283–E1304.
- Chel, V. – Wijnhoven, H. A. – Smit, J. H., et al.: Efficacy of different doses and time intervals of oral vitamin D supplementation with or without calcium in elderly nursing home residents. *Osteoporos Int*, 2008, 19, s. 663–671.
- Sanders, K. M. – Stuart, A. L. – Williamson, E. J., et al.: Annual high-dose oral vitamin D and falls and fractures in older women: a randomized controlled trial [published correction appears in *JAMA*, 2010, 303, s. 2357]. *JAMA*, 2010, 303, s. 1815–1822.
- Bischoff-Ferrari, H. A. – Dawson-Hughes, B. – Orav, E. J., et al.: Monthly high-dose vitamin D treatment for the prevention of functional decline: a randomized clinical trial. *JAMA Intern Med*, 2016, 176, s. 175–183.
- Lips, P. – Cashman, C. D. – Lamberg-Allardt, Ch., et al.: Current vitamin D status in European and Middle East countries and strategies to prevent vitamin D deficiency: a position statement of the European Calcified Tissue Society. *Eur J Endocrinol*, 2019, 180, s. 23–54.
- Kanis, J. A. – Cooper, C. – Rizzoli, R., et al.: European guidance for the diagnosis and management of osteoporosis in postmenopausal women. *Osteoporos Int*, 2019, 30, s. 3–44.

J sme pripraveni na chřipku v sezóně 2021/2022?

prof. MUDr. Petr Pazdiora, CSc. Ústav epidemiologie LF v Plzni, UK

- CDC: Estimated Flu-Related Illnesses, Medical Visits, Hospitalizations, and Deaths in the United States — 2017–2018 Flu Season. Dostupné z: <https://www.cdc.gov/flu/about/burden/2017-2018.htm>, vyhledáno 18. 10. 2021.
- CDC: Prevention and Control of Seasonal Influenza with Vaccines: Recommendations of the Advisory Committee on Immunization Practices, United States, 2021–2022 Influenza Season. *Morb Mortality Weekly Rec*, 2021, 70.
- Doporučení České vakcinologické společnosti ČLS JEP k očkování proti chřipce, 10. 6. 2021. Dostupné z: <https://www.vakcinace.eu/doporučení-a-stanoviska>
- Dušek, L.: Aktualizovaná data proočkovnosti české populace dle Národního zdravotnického informačního systému (NZIS). Přednáška, XVI. Hradecké vakcinologické dny, 30. 9. – 2. 10. 2021.
- Havlíčková, M. – Kynčl, J. – Jifincová, H. et al.: Zpráva za chřipkovou sezónu 2018/2019. *Zprávy Centra epidemiologie a mikrobiologie*, 2019, 28, s. 218–221.
- Kynčl, J. – Havlíčková, M.: Význam očkování proti chřipce a jeho optimální načasování. *Zprávy Centra epidemiologie a mikrobiologie*, 2019, 28, s. 360–362.
- Kynčl, J.: Očkování proti chřipce pro nadcházející sezónu 2021/2022. The flu vaccination for the upcoming 2021/2022 season. Dostupné z: <http://www.szu.cz/tema/prevence/ockovani-proti-chripce-pro-nadchazejici-sezону-2021-2022-the>, vyhledáno 18. 10. 2021.
- MZ: Ministr zdravotnictví apeluje: očkejte se proti sezónní chřipce, 22. 9. 2021. Dostupné z: <https://koronavirus.mzcr.cz/ministr-zdravotnictvi-apeluje-ockejte-se-proti-sezonní-chripce/>, vyhledáno 18. 10. 2021.

Valsartan: možnosti preskripce v ordinaci praktického lékaře

MUDr. Zdeněk Ramík | prof. MUDr. Jan Václavík, Ph.D., FESC Interní a kardiologická klinika Fakultní nemocnice Ostrava, LF Ostravské Univerzity, LF Univerzity Palackého, Olomouc

- Václavík, J.: *Obtížně léčitelná hypertenze*. Praha, Mladá fronta, 2017.
- Jelínek, L.: Sartany a jejich užití v prevenci a léčbě kardiovaskulárních onemocnění. Dostupné z: <https://www.prolekare.cz/kreditovane-kurzysartany-a-jejich-uziti-v-prevenci-a-lecbe-kardiovaskulárních-onemocneni-105021/sartany-a-jejich-uziti-v-prevenci-a-lecbe-kardiovaskulárních-onemocneni>, vyhledáno 28. 10. 2021.
- SPC – souhrn údajů o přípravku Valsartan, datum revize textu 20. 5. 2021, www.sukl.cz.
- Visseren, J. L. F. – Mach, F. – Smulders, M. Y., et al.: 2021 ESC Guidelines on cardiovascular disease prevention in clinical practice: Developed by the Task Force for cardiovascular disease prevention in clinical practice with representatives of the European Society of Cardiology and 12 medical societies with the special contribution of the European Association of Preventive Cardiology (EAPC). *Eur Heart J*, 2021, 42, s. 3227–3337.
- McDonagh, A. T. – Metra, M. – Adamo, M., et al.: 2021 ESC Guidelines for the diagnosis and treatment of acute and chronic heart failure: Developed by the Task Force for the diagnosis and treatment of acute and chronic heart failure of the European Society of Cardiology (ESC) with the special contribution of the Heart Failure Association (HFA) of the ESC. *Eur Heart J*, 2021, 42, s. 3599–3726.
- Vibert, G. – Wheeldon, N. M.: Microalbuminuria Reduction With Valsartan (MARVAL) Study Investigators: Microalbuminuria reduction with valsartan in patients with type 2 diabetes mellitus: a blood pressure-independent effect. *Circulation*, 2002, 106, s. 672–678.
- ONTARGET Investigators et al.: Telmisartan, ramipril, or both in patients at high risk for vascular events. *N Engl J Med*, 2008, 358,

s. 1547–1559.

- Cífková, R. – Bruthans, J. – Adámková, V., et al.: Prevalence základních kardiovaskulárních rizikových faktorů v české populaci v letech 2006–2009. Studie Czech post-MONICA. *Cor et Vasa*, 2011, 53, s. 220–229.
- Li, E. C. K. – Heran, B. S. – Wright, J. M.: Angiotensin converting enzyme (ACE) inhibitors versus angiotensin receptor blockers for primary hypertension. *Cochrane database Syst Rev*, 2014, 8, s. CD009096.
- Padwal, R. S. – Rabkin, S. – Khan, N.: Assessment and management of resistant hypertension. *CMAJ*, 2014, 186, s. 689–697.
- Paiva, L. – Cachulo, M. C. – Providencia, R., et al.: Overview of resistant hypertension: A glimpse of the cardiologist's current stand point. *World J Cardiol*, 2012, 14, s. 191–197.
- Holtkamp, F. A. – Zeeuw, D. – Thomas, M. C., et al.: An acute fall in estimated glomerular filtration rate during treatment with losartan predicts as lower decrease in long-term renal function. *Kidney Int*, 2011, 80, s. 282–287.
- Chrysochou, C. – Foley, R. N. – Young, J. F., et al.: Dispelling the myth: the use of renin-angiotensin blockade in atherosclerotic renovascular disease. *Nephrol Dial Transplant*, 2012, 27, s. 1403–1409.
- Andrés, A. – Morales, E. – Morales, J. M., et al.: Efficacy and safety of valsartan, an angiotensin II receptor antagonist, in hypertension after renal transplantation: a randomized multicenter study. *Transplantation Proceedings*, 2006, 38, s. 2419–2423.
- Bhuvaneshwari, S. – Saroj, P. V. S. – Vijaya, D., et al.: Hyponatremia induced by angiotensin converting enzyme inhibitors and angiotensin receptor blockers – a pilot study. *J Clin Diagnost Res*, 2018, 12, s. FC01–FC03
- Kim, D. – Cho, J. – Jang, W., et al.: Severe hyponatremia associated with the use of angiotensin II receptor blocker/thiazide combinations. *Electrolyte Blood Press*, 2013, 11, s. 56–59.
- Cakir, M.: Significant hyperkalemia and hyponatremia secondary to telmisartan/hydrochlorothiazide treatment. *Blood Pressure*, 2010, 19, s. 380–382.
- Granger, C. H. B. – McMurray, J. J. V. – Yusuf, S., et al.: Effects of candesartan in patients with chronic heart failure and reduced left-ventricular systolic function intolerant to angiotensin-converting-enzyme inhibitors: the CHARM-Alternative trial. *Lancet*, 2003, 362, s. 772–776.
- Václavík, J.: Hypertonik v ordinaci praktického lékaře. *Medicina praxi*, 2012, 9.
- Matchar, D. B., et al.: Systematic review: Comparative effectiveness of angiotensin-converting enzyme inhibitors and angiotensin II receptor blockers for treating essential hypertension. *Ann Intern Med*, 2008, 148, s. 16–29.
- Hackam, D. G., et al.: Angiotensin inhibition in renovascular disease: a population based cohort study. *Am Heart J*, 2008, 156, s. 549–555.
- Chrysochou, C., et al.: Dispelling the myth: the use of renin-angiotensin blockade in atherosclerotic renovascular disease. *Nephrol Dial Transplant*, 2012, 27, s. 1403–1409.

Výhody antihipertenzní kombinační terapie při užití fixní kombinace perindoprilu a indapamidu – kazuistika

MUDr. Karel Vykoupil Centrum pro hypertenzi, I. interní klinika – kardiologická, FN a LF UP, Olomouc

- Dahlöf, B. – Sever, P. S. – Poulter, N. R., et al.: Prevention of cardiovascular events with an antihypertensive regimen of amlodipine adding perindopril as required versus atenolol adding bendroflumethiazide as required, in the Anglo-Scandinavian Cardiac Outcomes Trial-Blood Pressure Lowering Arm (ASCOT-BPLA): a multicentre randomised controlled trial. *Lancet*, 2005, 366, s. 895–906.
- Blood Pressure Lowering Treatment Trialists' Collaboration, Turnbull, F. – Neal, B., et al.: Effects of different regimens to lower blood pressure on major cardiovascular events in older and younger adults: meta-analysis of randomised trials. *BMJ*, 2008, 336, s. 1121.
- Staessen, J. A. – Wang, J. G. – Thijs, L.: Cardiovascular prevention and blood pressure reduction: a quantitative overview updated until 1 March 2003. *J Hypertens*, 2003, 21, s. 1055.
- Epstein, M. – Bakris, G.: Newer approaches to antihypertensive therapy. Use of fixed-dose combination therapy. *Arch Intern Med*, 1996, s. 156–197.
- Unger, T. – Borghi, C. – Charcar, F., et al.: International Society of Hypertension global hypertension practice guidelines. *J Hypertens*, 2020, 38, s. 982–1004.
- Law, M. R. – Morris, J. K. – Wald, N. J.: Use of blood pressure lowering drugs in the prevention of cardiovascular disease: meta-analysis of 147 randomised trials in the context of expectations from prospective epidemiological studies. *BMJ*, 2009, 338, s. b1665.
- Gallagher, M. – Perkovic, V. – Chalmers, J.: Diuretics: a modern day treatment option? *Nephrology*, 2006, 11, s. 419–427.
- ALLHAT Officers and Coordinators for the ALLHAT Collaborative Research Group: Major outcomes in high-risk hypertensive patients randomized to angiotensin-converting enzyme inhibitor or calcium channel blocker vs. diuretic: The Antihypertensive and Lipid-Lowering Treatment to Prevent Heart Attack Trial (ALLHAT). *JAMA*, 2002, 288, s. 2981–2997.
- Jamerson, K. – Weber, M. A. – Bakris, G. L.: ACCOMPLISH Trial Investigators: Benazepril plus amlodipine or hydrochlorothiazide for hypertension in high-risk patients. *N Engl J Med*, 2008, 359, s. 2417–2428.
- Carter, B. L. – Ernst, M. E. – Cohen, J. D.: Hydrochlorothiazide versus chlorthalidone: evidence supporting their interchangeability. *Hypertension*, 2004, 43, s. 4.
- Carlsen, J. E. – Køber, L. – Torp-Pedersen, C., et al.: Relation between dose of bendroflumethiazide, antihypertensive effect, and adverse biochemical effects. *BMJ*, 1990, 300, s. 975.
- Flack, J. M. – Cushman, W. C.: Evidence for the efficacy of low-dose diuretic monotherapy. *Am J Med*, 1996, 101, s. 53S.
- Sica, D. A.: Chlorthalidone: has it always been the best thiazide-type diuretic? *Hypertension*, 2006, 47, s. 321.

Ambulantní monitorování krevního tlaku – typy pro praktické lékaře

doc. MUDr. Ondřej Petrák, Ph.D. Centrum pro výzkum, diagnostiku a léčbu arteriální hypertenze, III. interní klinika – klinika endokrinologie a metabolismu VFN a 1. LF UK, Praha

- Widimský, J., Jr. – Filipovský, J. – Ceral, J., et al.: Doporučení pro diagnostiku a léčbu arteriální hypertenze ČSH 2017. *Hypertenze & kardiovaskulární prevence*, 2018, 7, s. 1–20.
- Williams, B. – Mancia, G. – Spiering, W., et al.: 2018 ESC/ESH Guidelines for the management of arterial hypertension: The Task Force for the management of arterial hypertension of the European Society of Cardiology and the European Society of Hypertension. *J Hypertens*, 2018, 36, s. 1953–2041.
- Sierra, C.: Associations between ambulatory blood pressure parameters and cerebral white matter lesions. *Int J Hypertens*, 2011, 2011, 478710.
- Kario, K. – Shimada, K. – Pickering, T. G.: Clinical implication of morning blood pressure surge in hypertension. *J Cardiovasc Pharmacol*, 2003, 42, suppl. 1, s. S87–S91.
- Li, Y. – Thijs, L. – Hansen, T. W., et al.: Prognostic value of the morning blood pressure surge in 5645 subjects from 8 populations. *Hypertension*, 2010, 55, s. 1040–1048.

Statiny a ezetimib

MUDr. Zdeněk Hamouz Eamed, s. r. o., ordinace praktického lékaře, Poliklinika Chomutov

- Mach, F. – Baigent, C. – Catapano, A. L., et al.: ESC Scientific Document Group: 2019 ESC/EAS Guidelines for the management of dyslipidaemias: lipid modification to reduce cardiovascular risk. *Eur Heart J*, 2020, 41, s. 111–188.
- Lüscher, T. F. – Augustoc, G. – Laurent, H., et al.: Modernes lipid-management. *Cardiovasc Med*, 2020, 23, s. w02102, DOI: <https://doi.org/10.4414/cvm.2020.02102>.
- Maeder, M. – Blank, R. – Feucht, R., et al.: Effect of ezetimibe co-administered with statin therapy in Swiss outpatients. *Cardiovascular Medicine*, 2005, 5, s. 399–409, DOI: <https://doi.org/10.4414/cvm.2005.01131>.
- Baigent, C. – Landray, M. J. – Reith, C., et al.: The effects of lowering LDL cholesterol with simvastatin plus ezetimibe in patients with chronic kidney disease (Study of Heart and Renal Protection): a randomised placebo controlled trial. *Lancet*, 2011, 377, s. 2181–2192.
- Cannon, Ch. P. – Blazing, M. A. – Giugliano, R. P., et al.: Ezetimibe added to statin therapy after acute coronary syndromes. *N Engl J Med*, 2015, 372, s. 2387–2397.
- Tsujita, K. – Sugiyama, S. – Sumida, H., et al.: Impact of dual lipid-lowering strategy with ezetimibe and atorvastatin on coronary plaque regression in patients with percutaneous coronary intervention: the multicenter randomized controlled PRECISE-IVUS trial. *J Am Coll Cardiol*, 2015, 66, s. 495–507.
- Ray, K. K. Molemans, B. – Schoonen, W. M., et al.: EU-wide cross-sectional observational study of lipid-modifying therapy use in secondary and primary care: the DA VINCI study. *Eur J Prev Cardiol*, 2021, 9, s. 1279–1289.
- Lorenzi, M. – Ambegaonkar, B. – Baxter, C. A., et al.: Ezetimibe in high-risk, previously treated statin patients: a systematic review and network meta-analysis of lipid efficacy. *Clin Res Cardiol*, 2019, 108, s. 487–509.

Proč stále čekáme, když řešení známe? Novinky v léčbě hypertenze v roce 2021

MUDr. Petra Vysocňanová

- Thomopoulos C. – Bazoukis, G. – Grassi, G., et al.: Monotherapy vs combination treatments of different complexity: a meta-analysis of blood pressure lowering randomized outcome trials. *J Hypertens*, 2021, 39, s. 846–855.
- Parati, G. – Kjeldsen, S. – Coca, A., et al.: Adherence to single-pill versus free-equivalent combination therapy in hypertension: a systematic review and meta-analysis. *Hypertension*, 2021, 77, s. 692–705.
- Pinho-Gomes, A. C. – Azevedo, L. – Copland, E., et al.: Blood pressure-lowering treatment for the prevention of cardiovascular events in patients with atrial fibrillation: An individual participant data meta-analysis. *PLoS Med*, 2021, 18, e1003599.
- Wang, C. – Yuan, Y. – Zheng, M., et al.: Association of age of onset of hypertension with cardiovascular diseases and mortality. *J Am Coll Cardiol*, 2020, 75, s. 2921–2930.
- Stergiou, G. S. – Palatini, P. – Parati, G., et al.: 2021 European Society of Hypertension practice guidelines for office and out-of-office blood pressure measurement. *J Hypertens*, 2021, 39, s. 1293–1302.
- Gradman, A. H., et al.: Initial combination therapy reduces the risk of cardiovascular events in hypertensive patients: a matched cohort study. *Hypertension*, 2013, 61, s. 309–318.
- Rea, F., et al.: Early cardiovascular protection by initial two-drug fixed-dose combination treatment vs. monotherapy in hypertension. *Eur Heart J*, 2018, 39, s. 3654–3661.
- Ettehad, D., et al.: Blood pressure lowering for prevention of cardiovascular disease and death: a systematic review and meta-analysis. *Lancet*, 2016, 387, s. 957–967.

Léčba akutního průjmu pomocí tanátu želatiny v ordinaci infektologa – kazuistiky

MUDr. Radka Jančová Infekční oddělení Uherskohradištské nemocnice, a. s., Uherské Hradiště

- 1 Beneš, J., et al.: *Infekční lékařství*. Galén, Praha, 2009, s. 114.
- 2 Allegrini, A. – Constantini, M.: Gelatine tanate for the treatment of acute diarrhoea in adults. *J Gastroin Dig Syst*, 2012, 2, s. 2–5.
- 3 Dostupné z: <http://www.szu.cz/publikace/data/2020>, vyhledáno 1. 11. 2021.

V případech chronické kopřivky s projevy systémového zánětu a bolestí kostí může jít o syndrom Schnitzlerové

prof. MUDr. Zdeněk Adam, CSc. | prof. MUDr. Luděk Pour, Ph.D. | prof. MUDr. Marta Krejčí, Ph.D. | MUDr. Andrea Křivanová, Ph.D. |

MUDr. Zdeněk Král, CSc. Interní hematologická a onkologická klinika LF MU a FN Brno

MUDr. Zuzana Adamová, Ph.D. Chirurgické oddělení nemocnice Vsetín

- 1 Schnitzler, L. – Schubert, B. – Boasson, M., et al.: Urticaire chronique, lésions osseuses, macroglobulinémie IgM: maladie de Waldenström?. *Bull Soc Fr Dermatol Syphil*, 1974, 81, s. 363–366.
- 2 Schnitzler, L. – Hurez, D. – Verret, J. L.: Urticaire chronique, ostéocodensation, macroglobulinémie. *Cas princeps. Etude sur 20 ans. Ann Dermatol Venerol*, 1989, 116, s. 547–550.
- 3 de Koning, H. D. – Bodar, E. J. – van der Meer, J. W.; Schnitzler Syndrome Study Group: Schnitzler syndrome: beyond the case reports: review and follow-up of 94 patients with an emphasis on prognosis and treatment. *Semin Arthritis Rheum*, 2007, 37, s. 137–148.
- 4 Claes, K. – Bammens, B. – Delforge, M., et al.: Another devastating complication of the Schnitzler syndrome: AA amyloidosis. *Br J Dermatol*, 2008, 158, s. 182–184.
- 5 Šedivá, A.: Autoinflatorní onemocnění, vývoj oboru a nové poznatky. *Alergie*, 2019, 21, s. 178–184.
- 6 Šedivá, A.: Autoinflatorní onemocnění a monogenní vaskulitidy s možnými projevy v novorozeneckém věku. *Vox paediatrica*, 2017, 17, s. 28–32.
- 7 Fingerhutová, Š. – Jančová, E. – Tesařová, M., et al.: Periodické horečky a jiná autoinflatorní onemocnění. *Časopis lékařů českých*, 2018, 157, s. 122–129.
- 8 Fingerhutová, Š. – Dallos, T. – Bouchalová, K., et al.: Péče o pacienty s autoinflatorními onemocněními: Česko-slovenská adaptace překladu evropských doporučení SHARE. *Česká Revmatologie*, 2018, 26, s. 8–16, 18–22.
- 9 Šedivá, A.: *Systémové autoinflatorní nemoci. Klinická dermatovenerologie*. Praha, Mladá fronta, 2019, s. 957–963.
- 10 Pathak, S. – Rowczenio, D. M. – Owen, R. G., et al.: Exploratory study of MYD88 L265P, rare NLRP3 variants and clonal hematopoiesis prevalence in patients with Schnitzler's syndrome. *Arthritis Rheumatol*, 2019, 71, s. 2121–2125.
- 11 Gusdorf, L. – Lipsker, D.: Schnitzler syndrome. *Curr Rheumatol Rep*, 2017, 19, s. 46–50.
- 12 Lamprecht, P.: Adult-onset Still's disease, Schnitzler syndrome, and autoinflammatory syndromes in adulthood. *Z Rheumatol*, 2009, 68, s. 740–746.
- 13 Niederhauser, B. D. – Dingli, D. – Kyle, R. A.: Imaging findings in 22 cases of Schnitzler syndrome: characteristic paraarticular osteosclerosis and the hot knees sign differential diagnosis. *Skeletal Radiol*, 2014, 43, s. 905–915.
- 14 Willekens, I. – Walgraev, N. – Goethals, L., et al.: Correlative bone imaging in a case of Schnitzler's syndrome a brief review of the literature. *Hell J Nucl Med*, 2015, 18, s. 71–73.
- 15 Alix, L. – Néel, A. – Cadot, B., et al.: Diagnostic value of 18-F fluoro-deoxyglucose PET/CT and bone scan in Schnitzler syndrome. *Autoimmunity*, 2019, 52, s. 264–271.
- 16 Patel, S. – Sindher, S. – Jariwala, S., et al.: Chronic urticaria with monoclonal IgG gammopathy: a clinical variant of Schnitzler syndrome? *Ann Allergy Asthma Immunol*, 2012, 109, s. 147–148.
- 17 Mulla, E. – Neame, R.: Delayed development of the IgM paraprotein in Schnitzler's syndrome. *Scand J Rheumatol*, 2015, 44, s. 521–522.
- 18 Husak, R. – Nestoris, S. – Goerdts, S., et al.: Severe course of chronic urticaria, arthralgia, fever and elevation of erythrocyte sedimentation rate: Schnitzler's syndrome without monoclonal gammopathy? *Br J Dermatol*, 2000, 142, s. 581–582.
- 19 Cristina, T. – Varella, N. – Nishimura, M. Y., et al.: Schnitzler's syndrome without monoclonal gammopathy. *Acta Derm Venereol*, 2005, 85, s. 272–273.
- 20 Simon, A. – Asli, B. – Braun-Falco, M., et al.: Schnitzler syndrome: diagnosis, treatment and follow up. *Alergy*, 2013, 68, s. 562–568.
- 21 Lipsker, D. – Veran, Y. – Grunenberger, F., et al.: The Schnitzler syndrome. Four new cases and review of the literature. *Medicine*, 2001, 80, s. 37–44.
- 22 Gusdorf, L. – Asli, B. – Barbarot, S., et al.: Schnitzler syndrome: validation and applicability of diagnostic criteria in real-life patients. *Allergy*, 2017, 72, s. 177–182.
- 23 Kotlík, L.: Přístup k diagnostice teplot nejasného původu a „laterální myšlení“. *Acta medica*, 2016, 5, s. 62–65.
- 24 Šedivá, A. – Sliva, J. – Doležalová, P., et al.: Anakinra. *Farmakoterapie*, 2011, 7, s. 621–629.
- 25 Néel, A. – Henry, B. – Barbarot, S., et al.: Long-term effectiveness and safety of interleukin-1 receptor antagonist (anakinra) in Schnitzler's syndrome: A French multicenter study. *Autoimmun Rev*, 2014, 13, s. 1035–1041.
- 26 Betrains, A. – Staels, F. – Vanderschueren, S.: Efficacy and safety of canakinumab treatment in schnitzler syndrome: A systematic literature review. *Semin Arthritis Rheum*, 2020, 50, s. 636–642.
- 27 Bixio, R. – Rossini, M. – Giollo, A.: Efficacy of interleukin-1 blockade in Schnitzler's syndrome without detectable monoclonal gammopathy: a case-based review. *Clin Rheumatol*, 11. 11. 2020, doi: 10.1007/s10067-020-05501-w.
- 28 Gorodetskiy, V. R. – Salugina, S. O. – Fedorov, E. S.: Increasing the interval of canakinumab administration effectively supports the remission of Schnitzler's syndrome. *Case Rep Rheumatol*, 2018, 5416907, doi: 10.1155/2018/5416907.
- 29 Krause, K. – Bonnekoh, H. – Ellrich, A., et al.: Long-term efficacy of canakinumab in the treatment of Schnitzler syndrome. *J Allergy Clin Immunol*, 2020, 145, s. 1681–1686.
- 30 Krause, K. – Tsianakas, A. – Wagner, N., et al.: Efficacy and safety of canakinumab in Schnitzler syndrome: A multicenter randomized placebo-controlled study. *J Allergy Clin Immunol*, 2017, 139, s. 1311–1320.
- 31 Krause, K. – Weller, K. – Stefaniak, R., et al.: Efficacy and safety of the interleukin-1 antagonist rilonacept in Schnitzler syndrome: an open-label study. *Allergy*, 2012, 67, s. 943–950.
- 32 Krause, K. – Feist, E. – Fiene, M., et al.: Complete remission in 3 of 3 anti-IL-6-treated patients with Schnitzler syndrome. *J Allergy Clin Immunol*, 2012, 129, s. 848–850.
- 33 Claus, J. – Vanderschueren, S.: Variable responses to tocilizumab in four patients with Schnitzler syndrome. *J Clin Immunol*, 2019, 39, s. 370–372.
- 34 Yan, R. – Cao, W. – Liu, X., et al.: A Chinese case series of Schnitzler syndrome and complete remission in one tocilizumab-treated patient. *Clin Rheumatol*, 2020, 39, s. 3847–3852.
- 35 Kluger, N. – Bessis, D. – Guillot, B.: Tocilizumab as a potential treatment in Schnitzler syndrome. *Med Hypotheses*, 2009, 72, s. 479–480.
- 36 Aouba, A. – Pressiat, C. – Pricopi, M., et al.: Complete remission of Schnitzler syndrome and Waldenström macroglobulinemia under rituximab-cyclophosphamide-dexamethasone. *Dermatology*, 2015, 230, s. 18–22.
- 37 Cascavilla, N. – Bisceglia, M. – D'Arena, G.: Successful treatment of Schnitzler's syndrome with anakinra after failure of rituximab trial. *Int J Immunopathol Pharmacol*, 2010, 23, s. 633–636.
- 38 Murota, H. – Shoda, Y. – Ishibashi, T., et al.: Improvement of recurrent urticaria in a patient with Schnitzler syndrome associated with B-cell lymphoma with combination rituximab and radiotherapy. *J Am Acad Dermatol*, 2009, 61, s. 1070–1075.
- 39 Eiling, E. – Möller, M. – Kreiselmaier, I., et al.: Schnitzler syndrome: treatment failure to rituximab but response to anakinra. *J Am Acad Dermatol*, 2007, 57, s. 361–364.
- 40 Ramadan, K. M. – Eswedi, H. A. – El-Agnaf, M. R.: Schnitzler syndrome: a case report of successful treatment using the anti-CD20 monoclonal antibody rituximab. *Br J Dermatol*, 2007, 156, s. 1072–1074.